

langt Ordet, er kun for med et Par Ord at omtale Vædringsforslagene under Nr. 11 og 12. Disse to Forslag handle jo om Understøttelse til Brøndgraver Sørensen for at bidrage til Fuldsførelsen af hans Gravemaskine. Jeg gaar nemlig ud fra, at der er meget saa Medlemmer, som have set denne Gravemaskine. Da jeg er i det heldige Tilfælde ikke alene at have set den, men ogsaa at have set den arbejde, forekommer det mig, at jeg skylder at oplyse det ærede Thing om det Syn, jeg har paa denne Maskine. Jeg tilstaar, at, da jeg først hørte denne Maskine omtale, troede jeg, at det Hele var blevet til Bind. Men nu har jeg set Maskinen arbejde, og jeg maa tilstaa, at den arbejder jevnt godt, blot den har nogen Bind. Det Hele, der nu er tilbage, er at faae nogle Feil afhjulpede, saaledes at den kan komme til at gaa noget lettere end nu for Tiden. Tanken er allerede saa godt udført, at Opfinderen paa den lille Lod, han har, udfører Arbejdet med denne Maskine, men den arbejder temmelig tungt, med andre Ord den udfører temmelig lidt Arbejde daglig. Manden har nemlig stadig arbejdet under trænge Pengforhold og har som Følge deraf været tvungen til at lade adskillige Dele af Maskinen udføre af Træ, hvilke absolut skulde være udførte af Sjern. Følgen deraf er bleven den, at den selvfølgelig maa komme til at arbejde ikke ubetydelig tungere, naar det Hele er udført af Træ, end naar det er udført af Sjern, navnlig maa Axlerne, naar den skal være nogenlunde let, være af Sjern. Derfor har han henvendt sig til Rigsdagen, og det glæder mig at se, at ikke alene Ministeren er villig til at give ham et Bidrag, men ogsaa at Finantsudvalget — jeg veed dog ikke, hoormange Medlemmer heraf — er villig til at støtte ham; vi have imidlertid allerede hørt Adskillige anbefale Forslaget. Det er mig dog ikke rigtig klart, hvorledes de 4,000 Kr. skulle benyttes. Sagen er nemlig den: disse Maskiner skulle have en bestemt Størelse for at kunne gjøre nogen Nytte. Derfor de nemlig blive større og faae større Bindfang — saaledes som det er udtalt af det ærede Medlem for Præstø Amt's 1ste Valgkreds (Scavenius) — ville de blive for tunge, og de ville blive for dyre. Hvis disse Maskiner skulle gjøre virkelig Nytte, maas de ikke blive dyrere, end at to til tre Husmænd i Forening kunne kjøbe en saadan Maskine. Efter hvad jeg har set, vil det ikke blive ualmindeligt i flere Egne, at Husmændene ville slaa sig sammen om at kjøbe en saadan Maskine. Jeg tror, at en Maskine af den Konstruktion, som Maskinen nu har, og som Manden nu arbejder med, har kostet 12—1400 Kr.; men det maa betragtes som en Selsølg, at den vil blive noget dyrere, naar Udførelsen skal være af Sjern, som nu er af Træ. Men foruden dette skylder jeg ogsaa denne Mand at udtale, at han har arbejdet med en Energi, som jeg ikke skulde have imod, at man her i Rigsdagen noget

paaskønner, og som Bevis for, at det gaar ofte saaledes, at en Profet ikke er agtet i sit eget Fædreland, men kan være agtet andre Steder, skal jeg fremhæve, at det er mig bekendt, at han i den sidste Tid har faaet 100 Kr. fra Amerika, fordi man har spurgt derovre, at han ikke kunde fuldsføre sin Maskine af Mangel paa Penge. Som man ser, er der i Amerika Mænd, som støtte en saadan Tanke, medens man herhjemme næsten har leet ad den forskjellige Steder og aldrig troet, at den kunde udføres. Foruden det Exempel, jeg nævnte her, skal jeg udtale, at det er mig bekendt, at, da Tanken var kommen saa vidt, at der var Sandsynlighed for, at den kunde udføres, henvendte han sig til et større Jernstøberi og bad det udføre den for sig; men man vilde ikke udføre den, uden man maatte beholde alle Tegninger og Alt, hvad dermed fulgte. Det er et Bevis for, at man tænkte paa Muligheden af, at Sagen vilde være realiserbar, og man havde tiltænkt sig selv Fortjenesten ved Opfindelsen. Jeg skal derfor meget støtte Manden i, at han faar et vist Bidrag; men denne min Støtte bliver, som sagt, noget afhængig af, hvorledes man betragter det Hele her, og jeg kunde ønske at høre en Udtalelse fra den ærede Minister om, hvorledes han mener at anvende de 4,000 Kr. Man har forlangt 1,000 Kr. til Fuldsførelse af den Maskine, han nu har i Brug, og jeg gaar nu ud fra, at der er Mulighed for, hvad jeg heller ikke har Noget imod, men skal meget anbefale, at Rigsdagen var villig til at støtte ham til Udførelsen af en Maskine af endnu heldigere Konstruktion; og jeg gaar tillige ud fra, at, naar der bliver bevilget ham 4,000 Kr., det saa er med det udtrykkelige Paalæg fra Ministeren til ham, at disse Penge skulde bruges dels til Fortsættelse og Forbedring af den nuværende Maskine og dels til Paabegyndelse af en anden. Foraaavdt det er Tilfældet, skal jeg med Glæde give Forslaget min Stemme. Men foraaavdt det ikke er Tilfældet, har jeg nogen Betænkelighed derved, nemlig foraaavdt som det skulde være Mening, at han skulde bygge en større Maskine, og denne Betænkelighed har jeg af den Grund, at jeg anser den for at blive altfor svær; der maa, som jeg før sagde, være en Grændse for, hvad en saadan Maskine kommer til at koste, foraaavdt den virkelig skal komme dem til Nytte, som det var Sigtet at komme til Nytte, idet det blev muligt ved Bindens Hjælp at spare endel Hæstefraft.

Berg: De Udtalelser, som vi nu hørte af den sidste ærede Taler, om Bevillingen til Brøndgraver Sørensen, foranlediger mig til at antage, at selv de, som ere mest velvillig stemte imod den Paagjældende, kunne ønske at gaa en anden Vej end den at følge det ærede Medlem for Aarhus Amt's 1ste Valgkreds (Wintber). Jeg har forstaaet det ærede Medlem saaledes, at der gives